

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Organ</b>     | Kollektivtrafiknämnden                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Plats</b>     | Kollektivtrafikmyndigheten, Ängsgårdsgatan 12, Västerås                                                                                                                                                                                          |
| <b>Tidpunkt</b>  | Måndagen den 25 september 2023                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Ledamöter</b> | Jenny Landernäs (M), Ordförande<br>Elin Granqvist (KD), 1:e vice ordförande<br>Sven Fallgren (SD)<br>Joakim Öryd (SD)<br>Marino Wallsten (S), 2:e vice ordförande<br>Daniel Pettersson (S)<br>Pratima Åslund (V), deltar på distans              |
| <b>Ersättare</b> | Gunnar Björnstad (M), deltar på distans<br>Liane Blom (L), deltar på distans<br>Suzana Kim Jessen (SD)<br>Karolina Myllergård (S), §§ 36–40 och §§ 43–47<br>Kristina Nyberg (S)<br>Anders Johannesson (C)                                        |
| <b>Övriga</b>    | Arne Andersson, förvaltningsdirektör, §§ 36–42<br>Mohammad Sabet, verksamhetschef<br>Christina Winnieson, ekonomichef<br>Elin Hellström, mötessekreterare<br>Erik Johansson, utvecklingsstrateg, Regionala utvecklingsförvaltningen, del av § 40 |

## **§ 36 Fastställande av föredragningslista**

### **Beslut**

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs.

## **§ 37 Föregående protokoll**

Anmäls att kollektivtrafiknämndens protokoll från sammanträdet 2023-05-16 justerats i föreskriven ordning.

## **§ 38 Justering**

### **Beslut**

1. Marino Wallsten utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

## **§ 39 Nästa sammanträde**

### **Beslut**

1. Nästa sammanträde ska äga rum torsdagen den 26 oktober 2023 kl 13.00.

#### § 40 Muntlig information

- Ekonomiska utmaningar 2024

Arne Andersson informerar att det är ekonomiska utmaningar inför år 2024 och att kommande år kommer att vara ekonomiskt tuffa. Han lyfter betydande kostnadsökning för tågtrafiken men även för buss och särskild kollektivtrafik. Vidare presenterar han genomförda åtgärder i budgeten, till exempel högre biljettintäkter. Han berättar att det finns ett underskott om 24 miljoner kronor att arbeta med och presenterar bland annat förslag till neddragning av trafik samt övriga budgetjusteringar. Han avslutar med att informera att Mälartåg meddelat att trafiken nästa år inte kommer att levereras enligt beställning. Ordförande lyfter att det är viktigt att nämnden har fokus på kostnadskontroll och vidtar åtgärder som ger effekt samtidigt som vi ser till kollektivtrafiken i sin helhet.
- Justerad rambudget 2024

Christina Winnieson visar ursprunglig samt reviderad rambudget 2023 och informerar om att priset på biogas har stabiliserats och avtal med Vafabmiljö är klart, vilket påverkat prognosen för 2023 men även rambudgeten för 2024. Hon visar reviderad rambudget per kommun/region samt informerar att kommunerna, vid strategisk regional berednings senaste sammanträde, informerades om ändringar i rambudgeten för respektive kommun. Hon informerar om Norbergs kommuns beslut att införa avgiftsfri kollektivtrafik för två busslinjer samt visar den reviderade rambudgeten för Norberg. Vidare informerar hon om det nya avtalet om biogas som slutits med Vafabmiljö, om innehållet och avtalstiden. Slutligen berättar hon att en översyn av rambudgetprocessen kommer att påbörjas och att kommunerna kommer att inkluderas i arbetet.

Nämnden diskuterar kort biogas och Vafabmiljö samt prisindexering och budgetmodeller.
- Kostnadstäckningsgrad per linje

Arne Andersson berättar att kostnadstäckningsgraden beskriver hur mycket av finansieringen som betalas av resenären. Vidare visar han bilder på täckningsgraden för Västerås kommun, den regionala trafiken samt för övriga kommuner i länet. Han berättar att det pågår samtal om bland annat rabattsatser med Västerås stad.

Nämnden diskuterar bland annat skolkortsintäkter och lyfter att det skulle vara intressant att se en presentation av täckningsgraden inklusive skolkortsintäkter. Vidare diskuteras busslinje 501 Skinnskatteberg-Köping samt att det inte bör göras för mycket åtgärder och besparingar som hämmar busstrafiken.
- Läget i tågtrafiken

Tåg i Bergslagen: Arne Andersson informerar att VR Sverige från och med den 10 december är ny operatör för Tåg i Bergslagen. Han berättar om hur personalrekryteringen går, att det finns viss problematik med fordonen då det föreligger en underhållsskuld samt att det råder komponentbrist och

utmaningar med kompetensförsörjningen. Han informerar att Tåg i Bergslagen med anledning av detta kommer ta fram en scenariobeskrivning där eventuella konsekvenser lyfts.

Nämnden diskuterar avtal gällande ersättningsbussar och tågvärdar. Vidare diskuterar nämnden bland annat hantering, skötsel och underhållsbehov av fordon, till vilken nivå och kostnad fordonen kan renoveras samt aktörer och arbetssätt.

Mälardalstrafik: Arne Andersson informerar att MTR har svårt att leverera i enighet med den upphandling som har gjorts då man inte har tillräckligt med ombordpersonal och lokförare.

Nämnden diskuterar MTR:s svårigheter med leverans och hur det på verkar Västmanland.

- Återkoppling från strategisk regional berednings senaste sammanträde  
Arne Andersson presenterar kort de två uppdrag som Regionala Ledningsgruppen fått från strategisk regional beredning (SRB): 1. Undersöka frågan om ett läns gemensamt regelverk för färdtjänst samt 2. Arbeta med processerna kring hur vi gemensamt utvecklar produkter och kundvillkor för resenärerna i kollektivtrafiken i Västmanland.
- Depåfrågan Västerås, status  
Arne Andersson informerar att det pågår en dialog med staden och att det finns minst en utpekad plats där depån skulle kunna placeras. Depåfrågan påverkar bland annat frågan om utbyggd elektrifiering.
- Åtgärdsvalsstudie (ÅVS) Finnslätten - rapport  
Arne Andersson informerar att utredningen om Finnslätten är klar. Han berättar kort om syftet med utredningen samt att Trafikverket lämnat sina rekommendationer utifrån bedömd samhällsnytta.  
Rapporten innehåller flera delar som pekar på mobilitetsbehovet på både kort och lång sikt. Ordförande informerar att Västerås Stad tillsammans med Region Västmanland bjudit in kringliggande kommuner samt näringsliv för dialog angående det fortsatta arbetet och en eventuell medfinansiering av tågläge Finnslätten.
- Presentation av nya medarbetare  
Arne Andersson visar ett organisationsschema för Kollektivtrafikförvaltningen och presenterar två nya medarbetare, Ellinor Brolén, enhetschef Beställningscentralen samt Andreas Gerhardsen, enhetschef IT- och digitaliseringsstöd.
- Kundtjänst Tåg i Bergslagen - status  
Arne Andersson informerar om införande av kundtjänst för Tåg i Bergslagen. Han berättar bland annat att arbetet går bra och att övergripande processkartor

med tillhörande rutiner och checklistor har fastställts. Vidare informerar han om hur nyanställda utbildas.

- Rapport bostadsförsörjning med koppling till kollektivtrafik  
Erik Johansson, utvecklingsstrateg Regionala utvecklingsförvaltningen, presenterar den regionala bostadsmarknadsanalysen som han har tagit fram tillsammans med Magnus Forslund, analytiker Regionala utvecklingsförvaltningen och Länsstyrelsen i Västmanland. I rapporten beskrivs hur bostadsmarknaden i länet ser ut och vilka förutsättningar som finns för bostadsbyggande under normala marknadsmässiga villkor i länet. Erik Johansson inleder med att presentera undersökningens fyra huvudfrågor samt hur bostadsbeståndet i länets kommuner såg ut 2022. Han berättar att flerbostadshus är den hustyp som är mest dominerande i såväl länet som hela landet. Vidare lyfter han arbetsmarknad och pendling och berättar att majoriteten av de som bor i Västmanland arbetar här och att inpendlingen främst domineras av bosatta i Uppsala län samt Södermanlands län. Han går bland annat igenom begreppet Tobins Q, vilket är en ekonomisk indikator på om bostadsbyggande på en viss plats är lönsamt, samt presenterar hur det ser ut i länet. Vidare går han igenom nuläge och framtida scenario avseende tillgänglighet utifrån satsningar i den nationella respektive regionala planen för transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram för Västmanland samt den storregionala systemanalysen. Slutligen informerar han om rapportens slutsatser och lyfter bland annat att resultaten visar på ett positivt samband mellan tillgänglighet till arbetsplatser och bostadspriser i Västmanlands län samt att investeringar och åtgärder som innebär förbättringar i tillgänglighet kan förväntas ge påtagliga förändringar i bostadspriser och därmed kan ha stor påverkan på var det lönar sig att bygga nya bostäder. Han informerar att analysen är ett tankeexperiment, inte ett facit, men att det ger en indikation på att de satsningar som görs påverkar.  
Nämnden lyfter bland annat tillgänglighet och kollektivtrafik för Skinnskattebergs kommun och Surahammars kommun, planberedskap samt leverans av de investeringar som görs.

## Beslut

1. Informationen noteras.

## § 41 Delårsrapport 2 för Kollektivtrafikförvaltningen

KTM230009

Christina Winnieson redogör för händelser under januari-augusti 2023. Hon informerar att nöjdheten inom den allmänna kollektivtrafiken, både bland resenärer och invånare, samt hos sjuk- och färdtjänstresenärer är hög. Hon berättar om pågående projekt samt det arbete som är på gång. Vidare presenterar hon det ekonomiska resultatet per augusti vilket uppgår till + 20 miljoner kronor, detta beror bland annat på lägre biogaskostnader för busstrafiken, ökade intäkter och lägre kostnader kopplat till bristande leverans i tågtrafiken. Hon presenterar sjukfrånvaro och berättar att man arbetar med HR, Regionhälsan och i organisationsförändringen arbetar man med ledarskap och utveckling av medarbetare. Vidare presenterar hon en prognos för årets resultat. Prognosen är + 24 miljoner kronor. Resultatet beror främst på ökade biljettintäkter samt lägre biogaskostnader för busstrafik. Slutligen

presenteras underlag för intern kontroll såsom bland annat granskningsområde, metod för och resultat av granskningen samt åtgärder.

#### Beslut

1. Delårsrapport 2 2023 för Kollektivtrafikförvaltningen läggs till handlingarna.

### § 42 Uppdatering av köp- och resevillkor

KTM230026

#### Sammanfattning

Reskassan ska avvecklas och villkoren för hur reskassan kan användas har förändrats. Resevillkoren punkt 3.14 behöver uppdateras med information om reskassans villkor och giltighet.

I resevillkoren finns punkt 3.20 som säger att vid byte av biljettsystem har kunden tre år på sig att byta in gamla resekort. Då alla produkter (utom mobilbiljett) nu har ett års giltighetstid bör det ändras i resevillkoren till ett år.

#### Beskrivning av ärendet

Förslag på förändringar av punkt 3.14 och 3.20 finns i bilaga 2 a. Även nuvarande punkt 3.14 och 3.20 finns med i bilaga 2 a.

Dagens resevillkor finns i sin helhet i bilaga 2 b.

#### Uppföljning

Resevillkoren ska granskas minst en gång om året för att se om det skett några förändringar som påverkar villkoren. Alla ändringar redovisas och skickas till kollektivtrafiknämnden för beslut.

#### Beslut

1. Redovisade förslag till uppdateringar under punkt 3.14 och 3.20 i VL:s Köp- och resevillkor godkänns.

### § 43 Motion om likvärdig kollektivtrafik på Bergslagspendeln

RV230377

Suzana Jessen (SD) föreslår i en motion inkommen 2023-04-04

-att regionen med omedelbar verkan börjar att planera för vad som kommer att ske då tågen år 2024 omplaceras till att trafikera hela trafiksystemet, samt

- att om regionen inte beställer busstrafik redan nu ser till att det finns garantier att det kommer finnas tillräckligt med tåg år 2024 och framåt på sträckan Västerås – Ludvika.

Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till kollektivtrafiknämnden för yttrande, RF 2023-06-13 § 74 a).

#### Kollektivtrafiknämndens yttrande

Vi delar motionärens frustration över att tågen längs Bergslagspendeln inte går som beställt. Det får, som motionären beskriver, konsekvenser för resenärerna såväl som samhällsutvecklingen i stort. Stora insatser görs för att förbättra både punktlighet och robusthet.

Tittar man på orsakerna till förseningar eller inställda avgångar beror de till stor del på personalbrist eller brister i infrastrukturen. Fordonsfel är också en orsak, främst kopplat till de gamla X14, samt olyckor och underhåll.

Tåg i Bergslagen (TiB) har i dagsläget sju nya tåg av modell ER1 samt 23 Reginatåg. De gamla X14 fasades ut under sommaren. Fram till och med mars 2024 planeras de nya ER1-tågen i huvudsak att köras på Bergslagspendeln.

En vintervardag behöver TiB 24 fordon för att klara av trafiken, varav 19 Regina och fem ER1. Det betyder att TiB har sex fordon i reserv, varav två ER1, som är tillgängliga vid behov till exempel vid fordonsunderhåll.

Reginatågen köptes in för ungefär 20 år sedan och börjar nå en punkt där tyngre underhåll är nödvändigt. Det innebär att tåg kommer att behöva tas ur drift under perioder. När ER1-tågen omplaceras över hela TiB-systemet finns det i dagsläget tillräckligt med andra tågtyper för att trafikera Bergslagspendeln men om underhåll inte sker enligt plan eller om oförutsedda händelser inträffar i större omfattning kan viss fordonsbrist uppstå framgent.

Tåg i Bergslagen jobbar tillsammans med operatören, både nuvarande och tillkommande, för att underhållet ska ligga i fas men även med Trafikverket för att infrastrukturen och punktligheten ska förbättras.

#### Beslut

1. Motionen anses besvarad.

#### § 44 Motion om trafik i egen regi

RV230534

Magnus Ekblad (C) föreslår i en motion inkommen 2023-05-30 att regionfullmäktige ger i uppdrag till kollektivtrafiknämnden att utreda om och hur regionen kan driva särskild kollektivtrafik (dvs. färdtjänst, skolskjuts och sjukresor) i egen regi.

Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till kollektivtrafiknämnden för yttrande, RF 2023-06-13 § 74 k).

#### *Kollektivtrafiknämndens yttrande*

Motionären anför att nuvarande upphandlade trafik för färdtjänst och skolskjuts i Sala och Västerås kommun samt sjukresor i hela länet har utförts med återkommande problem och klagomål från resenärerna och ett nytt angreppssätt inom området behövs.

Vi delar inte motionärens bild att serviceresorna utförs med systematisk bristande kvalitet. Dock finns avvikelser och det ska understrykas att varje avvikelse är en för mycket. För resenären kan ett misstag få stora konsekvenser. Därför är det av yttersta vikt att alla avvikelser följs upp med leverantören och att eventuella åtgärder vidtas för att det inte ska hända igen. Det oavsett driftsform.

Kundnöjdheten ligger på en hög nivå för färdtjänst och sjukresor i länet. År 2022 uppgav 88% att de var nöjda med hela resan, 92% med servicenivå och bemötande vid beställning av resan, och 79% upplevd trygghet vid resan enligt Barometern för

anropsstyrd trafik, Anbaro. År 2022 utfördes 591 462 resor med 0,1 procent avvikelser.

I dagsläget har vi nio upphandlade leverantörer. Vi har inte för avsikt att sluta handla upp serviceresor och ser därför ingen anledning till att lägga administrativa resurser på att utreda hur en egenregi-lösning skulle kunna se ut. Vi ser heller inte att det finns något i driftsformen som skulle tyda på att det blir bättre kvalitet i egen regi. Framgången tror vi ligger i ett systematiskt kvalitetsarbete genom hela kedjan oavsett utförare.

#### ***I ärendet yrkar***

Marino Wallsten (S) yrkar bifall till motionen.

Elin Granqvist (KD) yrkar bifall till beredningens förslag.

#### ***Beslutsgång***

Ordförande ställer Marino Wallstens yrkande mot beredningens förslag och finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

#### **Beslut**

1. Motionen avslås.

#### ***Reservation***

Marino Wallsten (S), Daniel Pettersson (S) och Pratima Åslund (V) reserverar sig till förmån för Marino Wallstens yrkande.

#### ***Protokollsanteckning***

Anders Johannesson (C) önskar få antecknat i protokollet att han ställer mig bakom Socialdemokraternas reservation.

### **§ 45 Kollektivtrafiknämndens sammanträdesdagar 2024**

Kollektivtrafiknämnden föreslås sammanträda följande dagar under år 2024:

Torsdagen den 15 februari  
Torsdagen den 11 april  
Onsdagen den 22 maj  
Torsdagen den 19 september  
Torsdagen den 24 oktober  
Torsdagen den 12 december

Om inte annat anges sammanträder nämnden mellan klockan 09.00 och 12.00.

#### **Beslut**

1. Sammanträdesdagar 2024 fastställs enligt ovan.

### **§ 46 Delegationsbeslut och anmälningsärenden**

Protokoll över beslut enligt delegation, beslut om färdtjänsttillstånd maj-augusti (KTM230011)

Protokoll över beslut enligt delegation, konferens

Revisionsrapport: Uppföljande granskning av tre granskningar genomförda 2020 (RV230592). Regionstyrelsen kommer att besvara uppföljningen.

Uttalande Synskadades Riksförbund Västmanland, protokoll över beslut enligt delegation och svar på uttalande Synskadades Riksförbund Västmanland (RV230512)

Nämndinitiativ om förbättring för både passagerare och chaufförer med fler biljettapparater (KTM210121) har dragits tillbaka.

### Beslut

1. Delegationsbeslut och anmälningsärenden läggs till handlingarna.

### § 47 Övriga frågor

Inga övriga frågor lyfts.

Vid protokollet

Elin Hellström, mötessekreterare

Justerat 2023-10-09

Jenny Landernäs  
Ordförande

Marino Wallsten  
Justerare

Att justeringen tillkännagivits på regionens anslagstavla  
2023-10-09 intygas:

Elin Hellström